

Redacțiunea, Administrațiunea,  
și Tipografia  
Brașov, piața mare Nr. 30.  
Abonamentele se primesc nu se  
primesc. — Manuscrisurile nu se  
returnează.  
INȘERATE se primesc la Admi-  
nistrațiunea în Brașov și la ur-  
mătoarele Birouri de știri:  
în Viena: M. Züsch, *Neuer  
Schick*; Rudolf Weiss, *A. Oppels  
Nachfolger*; Anton Oppels, *J.  
Danner*. În Budapesta: A. V.  
Goldberg, *Reklam Bureau*; în  
București: *Agence Havas*, Bu-  
cureștii de Roumanie; în Ham-  
burg: *Karig & Liebmann*.  
Prețul inserțiilor: o serie  
garmond pe o coloană 8 cr. și  
30 cr. timbru pentru o publi-  
care. Publicații mai dese după  
tașă și învoială.  
Reclame pe pagina a 8-a o  
serie 10 cr. sau 30 bani.

# GAZETA TRANSILVANIEI.

A N U L I X.

„Gazeta” iese în mâ-care și.

Abonamente pentru Austro-Ungarie:  
Pe un an 12 fl., pe șase luni  
6 fl., pe trei luni 3 fl.  
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 8 franci.  
Se prenumără la toate oficiile  
postale din țară și din afară  
și la dd. colectorii.  
Administrațiunea pentru Brașov  
administrațiunea, piața mare,  
târgul Inului Nr. 30 etagiu  
1.: pe un an 10 fl., pe șase  
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.  
Cu dăruț în casă: Pe un an  
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni  
3 fl. Un exemplar 5 cr. v. a.  
sau 15 bani. Atât abonamen-  
tele cât și inserțiunile sunt  
a se plăti înainte.

Nr. 36.

Brașov, Sâmbătă 15 (27) Februarie

1897.

## Mișcarea contra urcării cvotei.

În fața evenimentelor din Turcia, care absorbă totă atențiunea politicianilor și diplomaților Europei, pare că au amuțit cestiunile interioare, care puțin înainte agitau așa de mult spiritele.

Lumea de așă trăește iute și uită iute. Așa ar fi fost p'aci uitată și cestiunea cvotei, care causase o emoțiune atât de mare dincolo, ca și dincóce de Laita, decât nu îngrijea comitatul Heves prin circulara sa, adresată celorlalte comitate și orașelor, ca să nu se uite, că e vorba de urcarea în viitor a sarcinilor publice cu alte multe milioane, care vor acoperi diferența între suma cvotei, ce-o plătesce statul ungar așă, și a cvotei, ce va avé s'o plătescă mâne.

Circulara amintită s'a făcut cu scop, de-a provoca o mișcare, prin care să se protesteze în contra orî și cărei urcări a cvotei. Așă-dér inițiativa numitului comitat a avut un caracter desăvârșit opozițional, căci este mai presus de orî ce îndoieală că o urcare a cvotei se impune în urma atitudinii hotărîte a celor din Austria, carî nicî nu vor să mai scie de-o reînnoire a raportului anterior de 70 și 30 la sută. Nu va fi cu puțință să isbutescă guvernul austriac în viitorul parlament de-a face să se primescă pactul economic cu Ungaria, decât nu va dovedi, că în cestiunea cvotei Austria a mai fost ușurată cu câteva procente, care s'au adaus în sarcina Ungariei.

Așă stă așă lucrul, și guvernul Banffy a luat, fără îndoieală, angajamentul de-a face posibilă reînnoirea pactului prin óre-care concesiuni din partea ungară. De aceea mișcarea inițiată pentru a protesta contra orî și cărei urcări a cvotei am numit'o opozițională.

Precum se pare însă, mișcarea nu va avé tocmai caracterul acela hotărît opozițional, pe care au vrut să 'i-l dea inițiatorii ei, căci este prea mare presiunea și influința guvernului pretutindenî, decât ca chiar și într'o cestiune ca aceea a urcării cvotei să se pótă face o manifestațiune unanimă protestătoare. Au sosit, ce e drept, multe proteste ale municipiilor diferite în formă de adrese îndreptate către dietă; dér toate acestea în cele din urmă vor rămâne frumoșe declarațiuni și guvernul cu majoritatea lui alésă pe sprincenă va face ceea ce dinainte i-a fost prescriș.

Tocmai acuma petițiunile, despre care vorbim, se desbat de către comisiunea petiționară a dietei și la rândul lor vor fi aduse înaintea acesteia. Suntem curioși să vedem, care va fi până în sfârșit atitudinea guvernului și a partidei sale în cestiunea cvotei, dér de sigur, că această atitudine nu va fi de natură ca să pótă fi aplaudată de opoziți.

Deja faptul, că un oraș mare maghiar, ca Seghedinul, a luat numai simplu la cunoștință circulara comitatului Heves, dîcînd că se reține în cestiunea cvotei dela orî-ce declarațiune, pentru-că se încrede

neconșionat în guvern, a produs o mare nemulțămire și neliniște în sinul sincerilor opoșanți ai urcării cvotei.

Acest fapt însă mai dovedește, că curentul în contra urcării cvotei nu este atât de puternic cum făceau să se credă asigurările foilor opoșionale maghiare. E probabil, decî, că nu se va ridica acea furtună grozavă, ce-o pređiceau aceste foi când guvernul Banffy va veni cu propunerea, de-a ridica cvota cu câteva procente.

Vom vedé, cum se va deslega și încurcătura cu cvota. Nu noi vom fi aceia, carî să ne întristăm, decât curentului îndreptat contra orî-cărei urcări a sarcinilor publice i-ar succede a rămâne învingător.

## La jubileul „Albinei”.

Din incidentul aniversării de 25 de ani dela înființarea Institutului de credit și de economii „Albina” din Sibiu, care se va serba peste o lună (27 Martie n. 1897), un acționar de frunte al „Albinei” ne trimite următo. ul articol, la care atragem atențiunea membrilor viitoare adunări generale a Institutului:

*Le roi é mort, vive le roi! A murit regele, se trăește regele.* Cu acest strigăt se întem্পinau Francesii la mórtea fiesce-cărui rege. C'un asemenea strigăt avem noi acționarii Institutului de credit și de economii „Albina” să ne întem্পinăm în 27 Martie a. c. când se va serba jubileul de ani 25 al esistenței acestui institut.

Cu această ocașiune se va vota ridicarea unui monument la mormântul lui *Visarion Roman*, primul director executiv, care prin inițiativa sa a dat naștere acestui institut.

Prin acest monument și prin „monografia” primită de direcțiune, se va eternisa în mod cuviincios memoria acestui bărbat.

Noi acționarii, am făcut pentru veduva și pentru copiii răposatului atâta cât nicî statul nu face, pentru familia celui mai meritat funcționar al său. Și bine s'a făcut, precum s'a făcut. „Recunoștința” — dîce un celebru bărbat — „este o flóre din raiu, care numai în inimî nobile încolțește”.

Scim, că al patru-lea continent al lunei, l'a descoperit Columb, cu toate acestea lumea nu i-a dat numele descoperitorului, ci l'a numit: America, după numele lui Amerigo Vespucci, care pe urma lui Columb a făcut explorări mult mai grandioșe, apoi prin scrieri a făcut lumea nouă cunoscută lunei vechi.

Astfel stăm și cu „Albina”; acest institut nu mai sémănă cu acela de odinioară.

„Albina” la început era o modestă luntriță, așă este o fregată, care despiceă falnic valurile și răspândește mult bine în urma ei.

Cuvine se decî, ca tocma cu această ocașiune să aplicăm strigătul din fruntea acestei scrieri, la cazul de față și să dîcem: A murit directorul, să trăiescă directorul!

Este, un ce, care nu se pótă

contesta, că meritul, dezvoltării institutului „Albina” la gradul, la care a ajuns, în prima linie e a d-lui director *Partenie Cosma*. „Albina”, care la început se administra de trei funcționari: un dascăl, ca director, un teolog ca comptabil, cassar și totum tac și un strajameșter (sergent major) în edificiul „Steinerne Jungfer”, are așă un personal de peste 50 persoane. Personal, care ar face onóre ori-cărui institut de stat; dér meritul și aici în prima linie este al domniei sale, că și-a știut alege și crește un astfel de personal. Nu-i vorbă, nimeni nu va trage la îndoială meritul Consiliului de direcțiune al institutului „Albina” în toate ramurile administrațiunii. Un pipăit merit e între altele, că și-a știut alege un astfel de director.

Am greși însă în contra datorinței noastre de acționari, decât la acest act solemn nu ne-am aduce aminte și n'am fi recunosătorî față și cu actualul director. *Unum faciedum alterum non omitendum.*

N'am s'o spun eu, că d-l Cosma, ca membru în comitetul asociațiunii, și ca unul dintre cei mai valoroși membrii, are mari merite pentru asociațiune și pentru întemeierea școlii civile de fete, acest mărgăritar. Tot asemenea merit are la înființarea institutului de comerciú „Concordia”, al cărui president este, care cu timpul are să devină a doua fregată. *Masa studenților*, o instituție de forțe mare folos, care se îngrijește de zelósa reuniune a damelor din Sibiu, în a căror frunte stă domna Cosma, demna soție a d-lui director, s'a înființat la propunerea d-lui director Cosma.

Coróna tuturor însă va forma-o propunerea d-lui director Cosma, primită deja de direcțiune, ca adunarea generală din incidentul jubileului, să voteze suma de 20,000 fl. pentru înființarea unui *internat de băieți* în Sibiu.

Cred, că motivare nu face trebuință.

Considerând decî toate aceste merite ale d-lui director Cosma și multe altele vedute și nevedute, căci d-nia sa tace și face, eu îmi iau voiă a atrage atențiunea onoratei adunări generale și a-o ruga, ca să binevoiască a numi o comisiune din sinul său, care să redacteze o adresă comemorativă, pe care în forma unui album, provédut cu subscrierea acționarilor, în semn de stimă și recunoștință, să o imănueze d-lui director Partenie Cosma.

Acesta este, cred eu, cel mai modest semn de recunoștință, dér omul modest prețuesce mai mult valoarea morală.

Altecum, decât cineva află o formă mai potrivită de remunerațiune, declar din capul locului că mă conformez:

„Sapientia est mutare consilium in melius.”

Un acționar.

## Din camera română.

*Interpelări privitoare la armata română.*

D-l Stavri Brătianu interpeléază pe ministrul de războiu și pe președintele consiliului decât este adevărat, că armata română ar fi lipsită de cele necesare pentru a puté face față la o eventualitate óre-care.

D-l P. S. Aurelian, *președintele consiliului*, observă, că cestiunea ridicată fiind de-o gravitate excepțională, rógă pe d-l interpelator să și-o desvolte imediat. În tot cazul, să se scie, că armatei române nu-i lipsește nimic, spre a face față orî când ori cărei eventualități. (Aplause prelungite).

D-l Stavri Brătianu dîce, că a ridicat această cestiune pentru a se liniști țera în privința unor șgomote răspândite de o parte din pressă fără scrupul, șgomote ce au alarmat pe totă lumea. În deosebi diarul buourescean „Dreptatea” a scris, că armata română n'ar avé cadrele complete, n'ar avé munițiuni etc. Se declară satisfăcut cu declarația asigurătoré a d-lui prim-ministru (aplaude) și prin urmare renunță la interpellare.

D-l P. S. Aurelian, *președintele consiliului*, răspunde, repetând, că armata română e înzestrată cu tot ce 'i trebuie pentru a răspunde chemării sale. Reamintesc rolul important ce este chemată a juca pressa; nu pótă trece, însă, cu vederea purtarea a-o parte din pressă, care lipsită de patriotism, găsește nemerit tocmai în aceste împrejurări să ponegrească armata. România și-a câștigat un bun nume în politica europeană, care o consideră, ca un factor însemnat în politica orientală. Face un călduros apel la simțământul patriotic al tuturor de a nu se mai atinge de-aemenea cestiuni delicate (aplaude prelungite).

Se cere închiderea discuției.

D-l N. Fleva dîce, că renunță la cuvântul contra închiderii discuției; interpeléază, însă, pe d-l ministru de războiu în privința stărei, în care se află armata.

D-l P. S. Aurelian replică, că e gata să răspundă imediat.

D-l N. Fleva dîce, că ar fi bine, să se țină o ședință secretă pentru a-și desvolta interpellarea.

D-l P. S. Aurelian răspunde, că guvernul n'are nimic ce ascunde, decât declarațiile voesce să le facă la lumina zilei și în auzul tuturor. (Aplause prelungite).

D-l N. Fleva cere să fiă present ministrul de războiu la dezvoltarea interpelării sale.

Ministru-președinte telefonéază după ministru de războiu. Până la sosirea acestuia, camera votéază mai multe indigenate.

Sosind ministrul de războiu general *Berendeu*, declară că e gata a răspunde imediat la interpellarea d-lui Fleva.

D-l Fleva revendică pentru pressă dreptul de a se interesa de armată. Oratorul afirmă că nu numai din pressă, dér și de către unii oficiali superiori s'au făcut critice severe armatei. Ce voiți mai mare denigrare pentru armamentul țării, când însuși ministrul de războiu de pe acele vremuri (E vorba de fostul ministru de războiu general Badișteanu) a declarat aici în Cameră, că pușca noastră e un *ciomag*, ér la Senat, că e un *baston*? De aceea o primă întrebare ministrului de războiu:

— E adevărat, că în încercările făcute la Spandau s'a constatat, că arma nós-

tră actuală e cea mai bună și că M. Sa Regele a declarat, că pușca ce avem e arma cu care vom merge la luptă?

Arată apoi, că armata nu este în de ajuns înarmată. Nu avem decât 119,000 pușci Mannlicher, restul sunt vechi și ruginate. Putem mobiliza 125,000 oameni geniu și infanteria. Va să zică, în loc de a avea ca și celelalte state câte 2 pușci de un soldat, noi avem doi soldați de o pușcă.

Mai întreabă deoacă e adevărat, că în cas de mobilizare ne lipsesc 600 de ofițeri?

Vorbesce apoi de lipsa de cartușe. În loc de 500 de cartușe cât prevede regulamentul pentru fiă-care soldat, nu avem decât 25. Cartușele n'au fost comandate din același spirit de patimă politică, din care nu s'a comandat nici restul de pușci Mannlicher.

Atinge din punct de vedere strategic situația Moldovei, pe care o declară cu totul lipsită de apărare. Ne lipsesc caii și chiar hamurile, cari se lucrează în țară. Căruțele militare sunt lăsate în părăsire în apropiere de Ungheui.

Oratorul afirmă apoi, că vecinii noștri se înarmază. D-sa, este informat, că Rușii concentrează armata între Odesa și Chișineu, er Austria a mobilizat trei corpuri de armată. Deoacă este adevărat, d-l Fleva întreabă de ce nu mobilizăm și noi, pentru a vedea ce ne lipsesc și a remedia răul?

Venind la fortificații, interpelatorul pune cestiunea, deoacă s'au luat toate măsurile pentru ca ele să corespundă menirii lor. D-sa găsesce, că fortificațiile nu sunt terminate și că armamentul lor e incomplet. Mi s'a spus că mai trebuiesc 30,000,000 lei pentru a-le înzestra cu tot ce trebuie. Lipsesc materialul de metal pentru cupole și ne mai trebuie 400 tunuri cupoliere. În afară de această cupolele sunt așa de rău construite încât soldații se asfixiază când rămân mai mult timp în lătru. D-l Fleva cere un răspuns din partea guvernului, pentru a se liniși țera.

D-l ministru de război general Berendei spune, că se esagerază foarte mult lucrurile.

D-sa regretă, că predecesorul său la ministerul de război, d-l general Budișteanu, a înaintat acele cuvinte nenorocite asupra armei Mannlicher, care este o armă bună, cu tragere precisă și soldatul are înțesa perfectă încredere.

E drept, că s'a revocat în parte comanda întregului ștock de arme Mannlicher din cauza șgomotelor ce se răspândiseră asupra ei. Despre arma Henri Martini, zice, că deși este o armă bună, totuși are recul foarte mare. Se caută puberea, care să nu mai producă acest recul și pot anunța, că suntem pe cale de a-o găsi.

Cred d-er, că armata noastră, cu arma actuală, va face o față bună înaintea inamicului. Nu vom rămâne mai pe jos de armatele altor țări, cu bugete mult mai mari decât al nostru, care e numai de 44 milioane. În cas de război, cele 4 corpuri de armată vor fi complet și îmbrăcate și echipate.

Despre fortificații, d-l general Berendei crede, că au numai mici lipsuri fără importanță. Lipsa de cai o recunoșce, e de părere, însă că ea poate fi completată cu cai din țară, la nevoie și cu boi.

### Declarațiile regelui Greciei.

Regele George al Greciei a făcut înaintea unui diplomat al puterilor europene următoarele declarații, care au produs mare senzație în cercurile politice:

„De mulți ani am cercetat regulat curțile europene și întotdeauna am stăruit din toate puterile, ca să mijlocesc pentru Eleni aceea, ce am crezut că constituie juste postulate ale lor.

„Până aci am așteptat cu cea mai mare paoință hotărîrea Europei, chiar în detrimentul popularității mele, numai fiindcă n'am voit să periclitiez pacea Europei și fiindcă am tot sperat, că rezultatul dorit va fi favorabil pentru Grecia. Dela răscoală din urmă, ce s'a întâmplat în Maiu anul trecut, au trecut mai bine de opt luni, în

care timp pretinsa intervenire energică a marelor puteri n'a avut alt rezultat, decât încercarea, de-a introduce un sistem de gendarmeria, care a fost o adevărată mixtură de naționalități și care n'a putut avea un rezultat practic, mai ales pentru-că niși și Musulmanii n'au voit să-l primescă, ba chiar ei au fost cari au atacat pe creștini și acestei atitudine a lor sunt a se datori urmările de aci.

„D-er și cea mai mare paoință își are marginile sale și așa s'a sfârșit și cu paoința mea. Dela Europa nu mai aștept nimic, nici liberarea Cretei, nici anexarea ei la Grecia. Acum sunt hotărît eu însu-mi să anechez Creta la Grecia, — acea Cretă, pe care tradițiunile, limba, religia și sentimentul național o lăgă în mod indisolubil de Grecia. Această hotărîre a mea e irevocabilă, delo acesta nu mă voi abate.

„Armata grecească a primit ordinul, ca în numele meu să ocupe și să guverneze insula. Deoacă Anglia fără nici un drept a putut să ocupe insula Cipru; deoacă Germania a putut să ocupe Schleswig-Holsteinul, er Austro-Ungaria Bosnia și Herțegovina, fără de-a fi avut vre-o legătură cu respectivele poporă, cu atât mai mult îi stă în drept Greciei de-a ocupa insula Creta, care în inima sa este cu totul greacă.

„Pentru Creta noi am adus cele mai mari jertfe. Locuitorii acestei insule s'au refugiat la noi dinaintea devastărilor vandalice ale Turcilor, ei mănăncă pâinea noastră și au cerut ajutorul nostru. Creta niciodată n'a încetat de-a se răsfrîti în contra Turcilor și în această tendință a sa și-a unit toate puterile.

„Hotărîrea mea irevocabilă a făcut pe marele puteri să se mânia și sunt gata a primi ori-ce măsură de răzbunare, ce s'ar lua în contra mea; cu toate acestea sunt convins, că întreg elenismul stă la spatele mele și acesta e singurul punct de vedere, de care trebuie să țiu seamă.

„Armata grecească nu va părăsi Creta, deoacă în privința aceasta am dat cele mai severe ordine corpului de armată aflator acolo. Pe încetul și guvernarea insulei se va face în numele meu. Toate acestea le puteți comunica soților d-vostre.”

### Cestiunea cretană.

Impărtășirile cele mai nouă în privința afacerii cretane sunt următoarele:

„Agenția Havas” primesce următoarea telegramă din Canea cu data de 23 Febr. n.: „Admiralii corăbiilor străine au invitat pe comandantul corăbiilor grecesci, să cerceteze locurile bombardate din împrejurimea orașului, ca să constate efectele bombardamentului și să ia dispozițiuni față de persoanele, cari ar fi fost rănite. Anume admiralii se îndoiesc, că s'ar fi făcut răni și pentru ași câștiga o convingere bazeată, voiau să cerceteze lucrurile la fața locului. Comandantul grecesc însă a refuzat invitarea, sub cuvânt, că față cu iritațiunea populațiunei cauzată prin bombardament nu poate garanta siguranța admiralilor.”

O altă telegramă adresată tot „Agenției Havas” cu data de 24 Febr. n. împărtășește următoarele: „Corpul consular din Canea e de părere, să se trimită detașamente mixte la Palaiohora și la Kadano, unde Turcii sunt blocați de Creștini. După constatarea unui ofițer de gendarmeria italian la bombardamentul dela Canea s'au uois 3 persoane, eră 15 au fost răniți. Patru torpilne înarucisăcă apele dela țermurii nord-vestice ai Cretei pentru a împedece ori și ce debarcare de victualii. Se zice, că în tabăra grecească sunt mijloace de hrană pentru mai multe zile. Inarucisătorul grecesc „Eurotas” a sosit la Canea. Guvernatorul militar înarmază pe Musulmani.”

În privința situațiunei din insulă create în urma bombardamentului dela Canea „Agenția Stefani” din Roma comunică: Situațiunea e neschimbată. În urma prezenței flotelor colonelului Vassos și insurgenții au renunțat de a ataca Canea. Atacurile asupra celorlalte puncte însă durază mai departe. La cererea consularilor întorși din

Selino de a se trimite acolo trupe de marină, care să înlesnescă Musulmanilor asediul retragerea spre țermuri, comandantii corăbiilor au hotărît, să se mărginescă la trimiterea câtorva corăbii la Selino, care să protejeze pe cei asediați. Comandantii corăbiilor au decis mai departe să distribuie în toate punctele de pe țermuri o proclamațiune, în care să esplice misiunea flotelor străine și să îndemne pe locuitorii la liniște.

În ceea ce privește efectul ce l'a avut bombardamentul din Canea asupra celor din Atena, se comunică cu data de 24 Febr. următoarele: În ședința de erf a camerei grecesci, majoritatea a prezentat o propunere de cuprins, ca să se protesteze împotriva bombardamentului și să se provoace guvernul de a stăruii pe lângă politica sa de acțiune. Ministrul-președinte Delyannis a declarat, că moțiunea această cuprinde în sine un vot de neîncredere și că nu privește de lucru demn, să se espriie din partea camerei durerea Ellenismului față de măsurile coercitive ale Europei. Ministrul-președinte a pus cestiunea de încredere. Opoziția a declarat, că se abține dela votare. După-aceea s'a primit o ordine de zi, în care se espriie încrederea în guvern, cu 115 voturi în contra unuia. Șese bile au rămas goale.

Cu privire la tractările, ce sunt în curgere între cabinetele marilor puteri cu privire la viitoră organizare a Cretei, organul ministerului de externe austro-ungar „Fremdenblatt” scrie între altele următoarele: „Pourporeurile între puteri se află într'un stadiu, care promite o înțelegere proximă. Din Colonia se signalază un proiect, care s'ar fi trimis din Viena în această cestiune. După-cum aflăm din Petersburg, s'a trimis din partea guvernaului rusec o depeșă circulară, care are de obiect o enunțare a puterilor cu privire la viitoră organizare a Cretei pe baza conservării legăturilor între această insulă și Turcia precum și a conservării imperiului turcesc în genere. După-aderarea cabinetelor la aceste vederi s'ar pute lua măsuri pentru a provoca o serioșitate pe Greoi, să-și retragă trupele din insulă și să facă loc acțiunei puterilor.”

Oficioșia „Polit. Corresp.” anunță tot în această cestiune: Puterile au de gând să notifice imediat cabinetului din Atena, că în curând se va realiza autonomia luată în vedere pentru Creta, pe baza egalei îndreptățiri a Creștinilor cu Musulmanii în privința politică, militară și civilă. Deodată cu această împărtășire guvernul grecesc va fi provocat, să-și rechieme cât mai curând trupele din Creta.

În ceea-ce privește situațiunea în celelalte părți ale imperiului turcesc, i se anunță tot oficioșii de mai sus din Constantinopol următoarele: Diferite raporte consulare înaintate ambasadorilor de aici din Asia mică și din partea vestică a peninsulei balcanice constatază cu unanimitate, că în sinul populațiunei mohamedane din aceste ținuturi se manifestază o iritațiune, care se mărește din ce în ce. Ordinele de mobilizare au produs în Trapezunt o mare neliniște și e de temut, că se va face din nou atacuri asupra Armenilor. Emigrarea acestora durază și acum, și împărtășirile turcesci, că fugarii armeni din anul trecut și de acum doi ani au început a se întorce înapoi, nu sunt adevărate.

„Neues Wiener Tageblatt” anunță, că d-l Rangabé, ministru plenipotențiar al Greciei în Bucuresci și la Berlin, va fi rechemat din postal său, deoacă-er atât în Bucuresci cât și la Berlin s'a lăsat să fiă intervievat de ziaristi în cestiunile cele mai delicate.

Diarele din Berlin anunță, că doi membri ai comitetului macedonen din Sofia se află de câte-va zile acolo și cumpără un mare număr de arme.

Corespondentul din Constantinopol al ziarului „Neues Wiener Tagblatt” a intervievat pe Marele Vizir Rifat Halil Pașa, care i-a spus că creștinii din Creta au co-

mis nisce măceluri îngrôzitoare, insurgenții au incendiat 15 sate și din 5000 de locuitori abia 38 au scăpat cu viață. „Creștinii, dișe marele Vizir, au măcelarit pe Musulmani, bărbați, femei, și copii, în toamai ca pe nisce turme de oi”.

Apoi a adăugat: „Nu m'i-e frică de război; Sultanul vrea pacea și Majestatea Sa va evita tot numai să nu tulbure liniștea Europei. Turcia va menține pacea până îi va sta în putință Desfășurarea evenimentelor atirna direct de concertul european; e rindul marilor puteri, er nu al Turciei, să împedece șisbuonirea unui război îngrôzitor”.

Despre consiliul de reforme ale ambasadorilor, marele Vizir s'a exprimat în următorii termiți: „Sultanul va primi numai acele proiecte de reforme, cari ar asigura vr'un folos Turciei și în special pe șcele privitoare la îmbunătățirea situației financiare”.

„Mișcarea grecofilă a studenților din Paris creșce din zi în zi; demonstrațiile de stradă au fost abandonate, d-er se țiu dese meetinguri prin toate cartierele, unde se protestează în contra procedurilor guvernului franceș. La meetingul de Duminecă un tiner student grec a entusiasmat întręga sală cu următoarea frasă:

— Vom vinde și cămașa de pe noi ca să ne putem procura praf de pușcă și ultimul nostru cuvânt se va adresa Franciei generoșe: Morituri te salutant!

Comitetul organizator al manifestațiilor și al meetingurilor grecofile a invitat pe studenții regaliști să ia parte la toate mișcăurile. La această invitare președintele societății studenților regaliști a trimis următorul răspuns:

— Nu putem primi invitarea. Nu pentru că n'am fi amicii Greciei; această ni-meni nu pôte s'o afirme, căci Grecia numai regatului franceș are să-i mulțumească pentru independența ei. D-er deoacă ne am presenta la meetinguri n'am putea să ne oprim a exprima convingerea noastră, — ceea ce este interzis a spune, — că în cestiunea cretană Francia ar ocupa o poziție strălucită, deoacă ar avea în capul ei nu pe Felix Faure, oi pe Filip VIII. Aceșta nu putem s'o spunem; deci spre marea noastră părere de rău, nu ne putem duce la meeting.

## SCIRILE PILEI.

— 14 (26) Februarie.

**Proces pentru calumniă și vătămăre de onore.** Înaintea curții cu jurați din Clușiu s'a pertractat în șeptemăna această un mare proces, care a durat trei zile întregi și care s'a terminat abia în ziua a treia pe la meșul nopții. Acusat în acest proces a fost avocatul Palffy Mihály din Tergu-Mureșului, care este tot-odată și redactor al ziarului „Közérdek”, ce apare acolo. Palffy a publicat o seriă de articuli în ziarul său, făcând mulțime de descoperiri senșionale și arătând mulțime de abuzuri, ce le-ar fi comis președintele de tribunal Szentmarjay Dezeș din Tergu-Mureșului. În urma această, de voia de nevoie, atât Szentmarjay, cât și procuratura, la ordinul direct al ministrului de interne, au intentat proces contra lui Palffy. Acesta a fost cel mai mare proces, ce s'a pertractat înaintea curții cu jurați din Clușiu dela procesul Memorandumului încoce. Se 'ntelege, Szentmarjay, ca președinte de tribunal, a scăpat curat la față, er Palffy a fost osindit la 4 luni temniță și 200 fl. amendă, apoi restituirea șpesselor de proces în sumă de 777 fl. 77 or. și publicarea sentiței în ziarul său. S'a insinuat recurs de nulitate.

**Teatru.** După cum am anunțat erf, mâne, Sâmbătă se va representa renunimă piesă Heimath (patria) de Sudermann, în care va juca ca ôșpe d-șora Agata Bărbăscu. Bilete se pot căpeta dela 9—12 ore a. m. și dela 3—5 ore d. a. în cancelaria teatrului. Reprezentațiunea trupei Tewele, ce a fost anunțată pe aseră, nu s'a dat din cauză că d-l Tewele s'a bolnăvit. Bi-

letele luate pentru acea reprezentație au valoare și pentru reprezentația de Sâmbătă.

**Cununii.** Duminecă, s'a celebrat în biserica Domnița Bălașa, căsătoria religioasă a d-lui M. Vlădescu, distinsul profesor universitar și președinte al Ligei culturale, cu d-șora M. Anastasescu. — Căldurile noastre urări de fericeire!

**Din Bucovina** ni-se scrie, că D-l Ioan Brânda, fost aprópe timp de un an redactor al „Gazetei Bucovinei“ s'a retras și lăsa de la redactarea acestei foi.

**Reorganizarea Kultur-egyleturilor.** Secretarul Kultur-egyletului din Ungaria superioră G. Lörinczy a prezentat ministrului Wlassics un proiect de reorganizare a tuturor Kultur-egyleturilor din țară. Lörinczy propune, să se creeze un Kultur-egylet central cu reședința în Budapesta și acesta să intre în legătură organică cu toate celelalte „reuniuni culturale“ din țară. Peste toate să fie o direcțiune centrală, compusă din delegații tuturor reuniunilor, care să alcătuiască un fel de „parlament cultural“ permanent. Acest nou soi de parlament, propune Lörinczy, să capete ca reședință localul de acum al „parlamentului politic“ din Sândor-uteza. — Ce ómeni iubitori de cultura-altora!

**Cu privire la vândarea diarelor în Budapesta** ministrul de interne Perozel a declarat, cu ocaziunea unei interpelări în cameră, că a luat măsuri de a se interzice școlărilor, precum și indivizilor rău îmbrăcați, ori chiar sdrențoși de a se ocupa cu vândarea de diare, ér vândătorilor să nu le fie permis a striga, decât numai prețul diarelor, ce le vând.

**Necazurile Macedo-Românilor.** Diarul „Gazeta Macedoniei“, ce apare de curând în Bucuresci aduce la cunoștința publică următoarele cazuri triste cari înfățișază lucrurile în altă lumină decât cum au fost prezentate de actualul ministru de externe Stoicescu în cameră:

a) Bursierii macedo-români, dela școala „Galata Serai“, din Constantinopol, despre cari s'a anunțat că sunt plătiți din casseta particulară a M. S. Sultanului, au fost dați afară din cauză că n'au plătit întreținerea lor pe un semestru, pe care Mărgărit s'a angajat ca să le-o plătească din bugetul școlilor Macedonene.

b) Doi dintre delegații macedo-români trimiși în Constantinopol în cestiunea episcopetului, d-nii Hagi-Goga și Hristu Zega, ne mai putând aștepta eșirea iradei imperiale, s'au întors deja în casele lor.

c) Se știe că în Macedonia anul acesta s'au închis mai multe școli din cauza lui Mărgărit. Afăm cu durere acum că s'a închis și școala de băeți din Băeasa (Epir), precum și școala de băeți și de fete din Gorița (Albania).

d) Corpul didactic al liceului din Bitolia a făcut apel la societatea română din Sofia „Unirea“, precum și la multe societăți din țara ca să vie în ajutorul școlilor amenințate să fie închise din cauza lipsei de mijloce.

**Controlă asupra averii bisericești sârbesci.** Foile din Pesta spun, că în urma unei deciziuni a Monarhului din vara trecută s'au făcut din partea autorităților bisericești sârbesci din Ungaria inventare despre averea diferitelor bisericești și mănăstiri sârbesci din țară. Acuma baronul Báuffy a dispus, ca toate aceste inventare să se introducă într'un inventar general, ordonând totodată, cum să se alcătuiască și să se conducă acest inventar. Autoritățile bisericești sunt dator să comunice la încheierea fiș-cărui an schimbările făcute în decursul anului în averea bisericească. Așa voesce Măria Sa Bánffy-pașa și colegii săi dela guvern să aibă totdeauna amestec în afacerile interne ale bisericești sârbesci.

**Agregații.** Proiectul de lege pentru înființarea de profesori agregați pe lângă facultățile dela universitatea din Bucuresci și Iași a fost depus în Cameră. Proiectul prevede: La universitatea din Bucuresci, 4 agregați la facultatea de drept, 4 agre-

gați la facultatea de medicină, 3 agregați la facultatea de litere, 3 agregați la facultatea de științe, 2 agregați la facultatea de teologie. La universitatea din Iași vor fi câte 2 agregați la fiecare facultate. Profesorii agregați vor primi un salariu de 500 lei pe lună.

**Trei pușcături de revolver pentru 10 cr.** Din Forray-Nagy-Iratos, comit. Aradului, se scrie, că țeranul Pavel Nagy a pușcat de trei-ori asupra prietinelui său Ștefan Vanc, pentru-că acest din urmă n'a voit să-i plătească datoria de 10 cr. Din norocire însă, revolverul nu s'a descrocat. Pavel Nagy a fost prins de gendarmi.

**Alcoolismul și farmaciile engleze.** Ade-se-ori s'a vorbit de această ipocrisie britanică, care consistă, pentru femei, de a se refugia în magazinele de patiserie, unde absorb nenumărate pahare de Porto și alte licoruri alcoolice. Pe lângă patiserii au eșit acum la ivelă și farmaciile, care sub pretext de tonice și licori fortifiante, debilitază în „arrière-boutiques“, bănturi spirtoase de tot felul. „British Medical Journal“, din Londra, consacră acestei stări de lucruri un lung articol, în care se citează exemplul unui individ mort de curând de „delirium tremens“, fără să fi călcat vre-odată în vre-o căroimă. Acest bețiv, de o conduită exemplară, nu frecuenta decât farmaciile.

**Eróre funestă.** În ziua de 5 a lunii curente, d-l N. Mandalopol, rentier din orașul Pitești, fiind puțin cam indispus, poruncesce servitorului să-i aducă un pahar cu apă de Buda. Din greșală său intenționat — cestiunea aceasta o va desluși parchetul care cercetășă cazul — servitorul aduce stăpânului său un pahar plin cu acid-fenic concentrat, lichid ce era depus în același dulap cu sticla de apă de Buda. D-l Mandalopol, fără să observe, absorbi dintr'o dată conținutul paharului pe care îl prezentă servitorul său și cădu la pământ, în prada celor mai oribile convulsii. Nenorocitul a încetat din viață după o scurtă dér indescriptibilă suferință. Servitorul a fost arestat și predat parchetului, care cercetășă cazul.

**Foc.** Ad-nópte pe la órele 3 s'a aprins casa văduvei Marina Renel de pe Cóstă (în Scheiu). Focul a făcut mari pagube, cât pe lângă casă, al cărei pod servea tot-odată ca afumătorie, au ars și mai multe șunoi, slănin și alte cărnetați. Aparatul fiind închis în timpul nopții, focul a fost stins abia cu mare greutate.

**În interesul economilor.** Stațiunea de armăsari a statului din loc va pune la dispoziția economilor doi armăsari la otelul „Doi uriași“ Brașov-vechiu. Taxa de sărit pentru armăsarul Nonius (nr. prot. 192) e 3 fl. și a armăsarului Szalancz (nr. pr. 94) e 2 fl. Afară de aceste taxe economii din loc vor mai solvi încă 30 cr., ér cei din provincie 50 cr. ca taxă de sărit.

**Măsuri profilactice în contra ciumei.** Principalele dispozițiuni luate de guvernul bulgar în contra ciumei sunt următoarele:

1) Se interzice intrarea în Bulgaria a hainelor vechi, a rufăriei de corp purtată precum și a rufăriei de așteruat usată ce vine din Asia sau Africa.

2) Tóte porturile bulgare de pe marea Neagră sunt închise pentru vapórele, cari viu direct din țările infectate de ciumă și cari nu vor fi făcut carantine într'un lazaret otoman. De asemenea, porturile bulgare sunt închise pentru vapórele, cari după ce au părăsit carantina, vor fi avut pe bord un cas de ciumă.

3) Numai porturile Varna și Burgas rămân deschise pentru vapórele venind direct din țările contaminate și cari vapóre, după ce vor fi făcut carantină într'un lazaret otoman, n'au avut pe bord nici un cas de ciumă. Direcțiunea sanitară civilă va da o deciziune prealabilă pentru fiș-care vapor, în urma unei inspecțiuni medicale rigurose.

4) Este interzisă importarea a orice marfă provenind din țările contaminate. Sunt considerate ca infectate de ciumă:

China, insula Formosa, Indiile, Belucistanul, Afganistanul, Golful Persic, și insula Hamaran.

**Ciuma.** Soirile, ce sosesc din Bombay, spun, că ciuma ia tot mai mari dimensiuni în oraș și provincie. Până acum în Bombay s'au ivit 5737 cazuri de îmbolnăviri și 4423 decese. Locuitorii părăsesc în masse orașul. Pe lângă tóte ingrigirile cele mai severe, ciuma a isbucnit și între arestanții din Bombay, așa că guvernul a fost silit, ca pe arestanții europeni să-i libereze... În Kurachee s'au ivit 1134 cazuri de îmbolnăviri și 1050 decese. Epidemia ia dimensiuni tot mai mari în ținuturile Deccan și Del-Mahratt, care mai e ajutată și de-o fómete. Pelerinajul la Mecca s'a interzis. Guvernul din Bombay s'a mutat la Aburabad.

1. Un mijloc de casă leffin. Pentru regularea și conservarea unei misturi bune se recomandă cunoscutele prafuri Seidlitz ale lui Moll. Cutii originale 1 fl. bucata. Se póte căpăta șilnic prin postă de către farmacistul A. Moll, liferentul curții din Viena Tuchlauben 3. În farmaciile din provincie să se cêră preparatul lui Moll provăcut cu marca de contravenție și subscriere.

**Sciri mărunte din România.** Comitetul de apărare a țerei a terminat lucrările necesare privitoare la concentrarea trupelor în cas de trebuință. Dispozițiile luate sunt atât de severe, încât în 448 de óre vor puté fi concentrați, în ori-ce parte a țării, 150,000 de ómeni.

— Duminecă se va face o mare vinătoare în munții Muscelului. La această vinătoare vor lua parte și Ducele de Hessa și Principele Ferdinand.

— Ad-i Vineri, Academia Română ține ședință publică. Se va face următoarea comunicațiune: D-l Gr. G. Tocilescu: „Relațiune asupra săpăturilor dela Turnu-Severin“.

— Ducele și Ducesa de Hessa vor sta în Bucuresci încă vr'o dece zile și- apoi vor merge la Petersburg.

— „Epoca“ afă că la ministerul de război s'au luat dispozițiuni pentru mobilizarea flotei române. În cursul unei viitoare, tóte bastimentele de război vor face manevre pe Dunăre.

## Avis.

Fiind-că Duminecă în 16/28 Faur c. se va ține sinod parochial atât la biserica din Cetate cât și la cea din Scheiu (Sf. Nicolae), Adunarea generală a Reuniunii de gimnastică și cântări din Brașov se amână cu o săptămână, și va avé loc Duminecă în 23 Faur v. (6 Martie) a. o. la 10 óre a. m. în sala de desemn a școlilor noastre.

Brașov, în 14/26 Faur 1897.

G. Chelariu,  
președinte.

I. Murăroi,  
secretar.

## Producțiuni și petreceri.

Reuniunea română de cântări din Hațeg invită la Petrecerea mascată ce se va arangia Sâmbătă în 6 Martie n. în sala hotelului „Mielul de aur“.

Venitul este destinat pentru „Reuniunea femeilor române din comitat“ și pentru „Reuniunea română de cântări din loc“. Inceputul la 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> óre sêra. Bilete: de familie până la 3 persoane 2 fl., de persoană 1 fl., se pot procura la d-l Popovici; ér în sêra petrecerii la cassă.

Publicul este admis și în ținută de soire. Invitațiunea este absolut personală.

În Viștea inferioară se va da o producțiune teatrală împreună cu cântări la 28 Februarie n. 1897 în sala cea mare a școlii centrale de-acolo. Inceputul la 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub> óre sêra.

Venitul e destinat „Reuniunii pentru biblioteca populară din Viștea-inferioară“. Intrarea: Primele două șiruri de persoană 80 cr. (familie 1 fl. 30 cr.); locul II. de persoană 60 cr. (familie 1 fl.): locul III. (de stat) 30 cr. Suprasolvirile se vor ouita pe cale diaristică.

Programa: 1) „Sêrmană frunză“, cor mixt. 2) „Peatra din casă“, comedie într'un act de V. Alexandri. Persónele vor

fi reprezentate prin d-nii I. Oana, I. Pura, I. Banciu, V. Lazar, d-șorele: Lidia Banciu, și Fira Vas, d-nii N. Borzea și Iordan Cârje. — 3) „Ședătórea“ cântece populare. 4) „Nunta țerănescă“, tablou național de V. Alexandri. Persónele vor fi reprezentate din d-nii; V. Lazar, N. Grapă, G. Boeriu, P. Borzea, I. Banciu și d-șora Lidia Banciu. — 5) „Călugărul Pafnutie“, predat de V. Lazar.

După producțiune urmăză joc în casele d-nei P. Nicolae Șandru. On. public binevoescă a se provedea cu de-ale mâncării.

## DIVERSE.

**Epitafii curioșe.** În cimiterul din Paris se găsesce o mulțime de epitafii fórte curioșe. Așa de exemplu pe-un monument se afă inscripția următoare: „Scumpă sofiă te aștept! 5 Ianuarie 1845. L. Meunier, corporal de gendarmerie pensionat“. Sub această inscripția stă scris: „Amice, sunt aici! 5 Decemvre 1881. Susana Meunier“. Văduva așadéră a lăsat pe bărbatul său să aștepte dupa el 36 de ani.

**Risul Omul vial** ride în sunetul a, flegmaticul în e și i; avarul și fătarnicul ride în u, ér arogantul și sumețul ride între sunetul a și o, dér tot așa ride și marinosul. Ómenii, cari, când rid dau un ton între a și o și între a și i, își erată simpatia; decă sunt doué persoane de sece divers, cari ridând produc sunetele de mai sus, acelea să se căsătorescă, pentru-că vor trăi la olaltă o viață casnică fericită. Ómenii corpulenți și grași rid mai puternic ca cei slabi. Un ris înădușit însemnă răutate și invidie. De acel om, care nu ride să te păzesce, căci e un om furios și periculos.

**Influița laudei.** Tatăl renumitului actor Unzelmann era de profesiune măcelar; el era fórte mândru de fióciul său și când aușia pe cineva lăudându-l, nu mai scia ce să facă de bucurie. Într'o di se duse o femeie în măcelăria bătrânului Unzelman și ceru un pătrar de funt cărtabos. Unzelmann aduse cărtabosul și voia să-l taiă.

— „Ah, d-le, eri am văcut pe feóciul d-tale jucând la teatru; în adevér el jóoa de tot bine“, dișe femeia. — „Așa? D-ta mi-ai văcut feóciul jucând la teatru?“. Cușitul îl mută mai departe cu câțiva centimetri. — „Ah, și ce frumos apărea el; limba aceea cultă, mișcările lui legere...“ — Hm numai ce-i drept, e un brav bărbat“. Cușitul îl mută mai departe cu câțiva centimetri. — „Și a jucat, încât nici nu-ți pot spune cum...“ — „Așa, oă a jucat, nu-i drept?... Cușitul îl mută mai departe cu o palmă. — „O voce atât de curată, un bărbat atât de talentat eu în viața mea n'am aștit, nici n'am văcut la vre-un alt actor. Astfel cușitul făcea înaintări gigantice și femeia continua cu laudele. În sfârșit femeia dișe: „Feóciul d-tale înóă póte să ajungă la operă la curtea împărătóscă. Toți ceilalți să se ascundă dinaintea lui, — o, el e un geniu!“ — „Feóciul meu un geniu? Poftesce, aior ai întreg cărtabosul!“

## Literatură.

„Fóia pentru toți“ Nr. 8, care cuprinde: Ioan Creangă; Convorbiri săptămânale (Vreți să fiți frumoși?...); Dor de ducă (versuri de Cornelia din Moldova); Ce este arta; Gândiri; Folosul istoriei; Dosia (nuvelă); Planta care te face să ridi; Spicuri; Romanul unui călugăr; Noutăți; Pagini uitate (Amintiri din copilărie; fragment de Ioan Creangă); Cum să ne scriem sorisorile; Ce este Eneida; Glume; Felurimi; Rețete și sfaturi; Mila pentru cei cari suferă; Fisica de petrecere; Petreceri și jocuri; Poșta redacției; Premii pentru abonați. Ilustrații: Ioan Creangă și cum scria Creangă. Se trimite un număr de probă gratis ori-cui cere la administrație, Pasagiul Român, 12, Bucuresci.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

